

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău
Judecător: Gh.V. Bîmaz
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: M.Guzun
A.Nogai
V.Brașoveanu

DECIZIE

07 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecător: Tatiana Vieru
Judecători: Dumitru Mardari, Oleg Sternioală
Mariana Pitic, Nicolae Craiu

examinând recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri împotriva Întreprinderii de Stat „Cadastru”, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Proprietății Publice, Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Dariei Maria și Ursu Vasile, privind repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri, casată hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 mai 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 17 ianuarie 2013, Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri au depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Cadastru”, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Proprietății Publice, Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Dariei Maria și Ursu Vasile, privind repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 13 septembrie 1989 prin decizia Comitetului executiv sovietic, or. Chișinău le-a fost repartizat apartamentul nr.16 din șos. Muncești, or. Chișinău.

La 17 decembrie 1998 prin hotărârea nr.271 a Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ a fost supus privatizării apartamentul nr.16 din șos.

Muncești 788. Potrivit acestei hotărâri, proprietari ai imobilului respectiv au devenit Cebotariov Valeri (soțul), Cebotariova Nina (soția) și Cebotariov Veaceslav (fiul).

Menționează că, la 26 ianuarie 1999 Cebotariov Valeri a semnat contractul de privatizare a apartamentului nr.16 situat în mun. Chișinău, șos. Muncești nr.788. Contractul dat a fost înregistrat la organul cadastral teritorial, confirmând astfel dreptul de proprietate.

În perioada 02 august 1999 până la 25 martie 2005 s-au aflat la muncă peste hotarele Republicii Moldova, în Grecia. Susține că, la începutul anului 2005 au fost înștiințați de către fiul lor Cebotariov Veceslav despre faptul că persoane necunoscute au înstrăinat apartamentul lor. Astfel, au constat că apartamentul nominalizat începând cu 22 noiembrie 2004 a fost înstrăinat de mai multe ori, prin fals și uz de fals (inițial a fost falsificat buletinul de identitate al Cebotariov Valeri).

Solicită reclamanții prin cerere inițială și prin cererea de concretizare, admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar, din contul Întreprinderii de Stat „Cadastru”, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Proprietății Publice (Departamentul privatizării), Ministerul Finanțelor a prejudiciului material în sumă de 756 000 lei, prejudiciul moral în mărime 20 000 euro și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 mai 2016, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat de Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri, casată hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 mai 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii. A fost dispusă încasarea în mod solidar de la Întreprinderea de Stat „Cadastru” din Fondul de garanție și Agenția Proprietății Publice în beneficiul lui Cebotariov Valeri și Cebotariova Nina a sumei de 765 000 lei, cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material cauzat. În rest acțiunea a fost respinsă.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la data de 01 februarie 2017 Întreprinderea de Stat „Cadastru” a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 cu menținerea hotărârii Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 25 mai 2016.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel a lăsat fără examinare și apreciere argumentele și probele invocate în instanța de apel, care nu se regăsesc în conținutul deciziei contestate.

La data de 09 februarie 2017, Agenția Proprietății Publice a depus cerere de recurs prin intermediul oficiului poștal prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, la emiterea deciziei instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia a fi aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a apreciat în mod arbitrar probele anexate.

Examinând recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din actele cauzei se constată că, decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016 a fost expediată în adresa părților la proces la data de 27 decembrie 2016.

Recurentul Întreprinderea de Stat „Cadastru” a depus cererea de recurs la data de 01 februarie 2017 (vol. I, f.d.176) iar recurentul Agenția Proprietății Publice a depus cererea de recurs prin intermediul oficiului poștal la data de 09 februarie 2017 (v. I, f.d.191).

Prin urmare instanța de recurs consideră că, recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat cererile de recurs în interiorul termenului de două luni.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 13 martie 2017, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 19 aprilie 2017, Cebotariov Valeri și Cebotariova Nina au depus referință prin care au solicitat respingerea cererilor de recurs declarate de Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice, deoarece acestea sunt neîntemeiate iar instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 mai 2017, recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice s-au considerat admisibile fiind transmise pentru a fi examinate în fond.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererile de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează despre necesitatea respingerii recursurilor cu menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

Potrivit art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Potrivit art. 241 alin. (1) și alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. În motivare se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

După cum urmează din actele cauzei s-a constatat cu certitudine că, prin hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului locativ nr. 271 din 17 decembrie 1998, a fost supus privatizării apartamentul nr. 16 din șos. Muncești 788.

Conform acestei hotărâri au devenit proprietari ai imobilului respectiv Cebotariov Valeri, Cebotariova Nina și Cebotariov Veaceslav (vol. I, f.d. 24). La 26 ianuarie 1999, Cebotariov Valeri, a semnat contractul de privatizare a apartamentului nr. 16, situat în mun. Chișinău, șos. Muncești 788, fiind înregistrat la organul cadastral teritorial (vol. I, f.d.21-23).

În perioada 22 noiembrie 2004 – 24 februarie 2005, acest apartament a fost înstrăinat de trei ori (vol. I, f.d. 25-27).

La data 20 ianuarie 2005, Teacî Victoria s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată cu privire la radierea vizei de reședință a reclamanților.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2009 și decizia Curții Supreme de Justiție din 25 februarie 2011, a fost menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 23 aprilie 2007, prin care s-a dispus respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de Teacî Victoria împotriva lui Cebotariov Valeri, Cebotariova Nina și Cebotariov Veaceslav privind recunoașterea că cumpărător de bună credință, recunoașterea dreptului de proprietate, apărarea dreptului de proprietate prin radierea vizei de domiciliu. S-a admis parțial acțiunea lui Cebotariov Valeri, Cebotariova Nina și Cebotariov Veaceslav împotriva Victoriei Teacî, Teacî Igor, Bujacher Frima, Valuța Ion, Valuța-Vintea Ecaterina, intervenienți accesorii Biroul Notarial Zinaida Volimbovscaia, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, Direcția Privatizarea fondului de locuințe a Consiliului Municipal Chișinău privind recunoașterea dreptului de proprietate comună, declararea nulă a contractelor de

vânzare-cumpărare și declararea nulă a actelor juridice de înregistrare a dreptului de proprietate. A fost declarat nul contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului nr. 16 de pe șos. Muncești 788, din mun. Chișinău, încheiat la 22 noiembrie 2004 între o persoană neidentificată și Teacî Victoria (vol. I, f.d. 8-19).

Astfel, la examinarea cauzei menționate, prin hotărâre judecătorească irevocabilă a fost constatată faptul că la data de 22 noiembrie 2004, între o persoană neidentificată, care s-a prezentat și s-a dat drept conform buletinului de identitate „Cebotariov Valeri” ca proprietar al apartamentului nr. 16 de pe șos. Muncești 788, mun. Chișinău și a încheiat contractul de vânzare-cumpărare a acestui apartament cu Teacî Victoria.

Contractul a fost autentificat notarial și înregistrat ulterior la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău cu drept de proprietate a Victoriei Teacî. Potrivit aceluiași constatări, înstrăinarea imobilului de către persoana neidentificată a fost posibilă datorită faptului prezentării la notar a unui buletin de identitate fals pe numele lui Cebotariov Valeri cu fotografia altei persoane și alte documente relevante pentru înstrăinarea apartamentului, inclusiv certificatul de la Departamentul privatizării, conform conținutului căruia la privatizarea imobilului litigios a participat doar o singură persoană - Cebotariov Valeri și extrasul de la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, conform căruia proprietar al apartamentului este doar Cebotariov Valeri.

Actul de vânzare-cumpărare a apartamentului în litigiu, de rând cu prezentarea de către persoana neidentificată a unui document de identitate fals pe numele lui Valeri Cebotariov, a fost posibilă din vina colaboratorilor Departamentului privatizării al Republicii Moldova și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău.

La 24 iunie 2004, sub același nr. 1690, de către colaboratorul Departamentului Privatizării – Ursu Vasile, au fost eliberate două certificate, cu conținut diferit, privind numărul persoanelor care au participat la privatizarea apartamentului nr. 16 de pe șos. Muncești 788, mun. Chișinău. Conform unuia dintre certificate, utilizat de persoana necunoscută la vânzarea apartamentului, este indicat că, la privatizarea apartamentului a participat doar o singură persoană Cebotariov Valeri.

Acest fapt a fost confirmat de însuși colaboratorul Departamentului Privatizării Ursu Vasile în cadrul examinării cauzei unde a comunicat instanței că, a eliberat două certificate cu aceeași dată și același număr, dar cu conținuturi diferite privitor la numărul de persoane participante la privatizarea apartamentului litigios, considerând că a fost dus în eroare de către reprezentantul lui Cebotariov Valeriu care a motivat necesitatea eliberării unui alt certificat prin pierderea primului (vol. I, f.d. 18).

La examinarea prezentei cauze în cadrul ședinței instanței de apel din 22 noiembrie 2016, reprezentantul Agenției Proprietății Publice (anterior „Departamentului privatizării al Republicii Moldova”) – Chilaru Natalia a menționat că colaboratorul Ursu Vitalie, executantul celor două certificate eliberate la 24 iunie 2004 sub același nr. 1690, în explicația sa a indicat despre eliberarea unui asemenea

certificat ca urmare a inducerii în eroare de către solicitantul Cebotariov (vol. II, f.d. 157).

Oficiul Cadastral Teritorial de asemenea a eliberat două extrase cu privire la înregistrarea dreptului de proprietate cu diferite conținuturi. În unul din certificate care a fost prezentat la perfectarea contractului de vânzare-cumpărare, se conține informație falsă despre înregistrarea dreptului de proprietate doar după o singură persoană Cebotariov Valeriu. De fapt, la organul cadastral era înregistrat dreptul de proprietate asupra imobilului în cauză după Cebotariov Valeriu, Cebotariova Nina și Cebotariov Veaceslav, cu mult timp înainte de eliberarea extrasului din registru.

Astfel, înaintând prezenta acțiune, Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri au solicitat repararea prejudiciului cauzat în urma înstrăinării bunului imobil ce le-a aparținut cu drept de proprietate și care a ieșit în mod ilegal din posesia lor prin prezentarea de acte false prin intermediul instituțiilor de stat.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, concluzia instanței de apel despre necesitatea casării hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea a fost admisă doar în partea reparării prejudiciului material, este justă, ea având la bază cumulum dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, în conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă. Actul de dispoziție a instanței de apel a fost adoptat cu respectarea normelor de procedură și cu aplicarea corectă a normelor de drept material.

În acest sens se instanța de recurs relevă prevederile art. 1398 Cod civil, potrivit căruia cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege. O altă persoană decât autorul prejudiciului este obligată să repare prejudiciul numai în cazurile expres prevăzute de lege. Prejudiciul nu se repară dacă a fost cauzat la rugămintea sau cu consimțământul persoanei vătămate și dacă fapta autorului nu vine în contradicție cu normele de etică și morală.

În conformitate cu art. 1403 alin. (1) Cod civil, comitentul răspunde de prejudiciul cauzat cu vinovăție de prepusul său în funcțiile care i s-au încredințat.

Conform art. 1404 alin. (1) Cod civil, prejudiciul cauzat printr-un act administrativ ilegal sau nesoluționarea în termen legal a unei cereri de către o autoritate publică sau de către o persoană cu funcție de răspundere din cadrul ei se repară integral de autoritatea publică. Persoana cu funcție de răspundere va răspunde solidar în cazul intenției sau culpei grave. Conform alin. (2) al aceluiași articol, persoanele fizice au dreptul să ceară repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile indicate la alin.(1). Iar conform alin. (4), în cazul în care o autoritate publică are o obligație impusă de un act adoptat în scopul protecției contra riscului de producere a unui anumit fel de prejudiciu, ea răspunde pentru prejudiciul de acest fel

cauzat sau nepreîntâmpinat prin neexecutarea obligației, cu excepția cazului când autoritatea publică demonstrează că a dat dovadă de diligență rezonabilă în executarea obligației.

Prin urmare, din materialele cauzei s-a constatat cu certitudine că, Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri au fost deposedați în mod ilegal de bunul imobil care le-a aparținut cu drept de proprietate din vina colaboratorilor Întreprinderii de Stat „Cadastru” și Agenției Proprietății Publice, fapt care deja a fost stabilit prin hotărâre judecătorească irevocabilă.

Or, conform art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sânt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Referitor la argumentele recursului Întreprinderii de Stat „Cadastru” precum că proprietarii bunului imobil erau la curent cu circumstanțele în cauză deoarece unul din membrii familiei care a participat la privatizarea apartamentului se afla pe teritoriul țării și locuia în acest bun imobil, motiv din care se poate pus la îndoială faptul că intimații nu au cunoscut situația juridică a apartamentului lor, acestea nu pot fi reținute.

În combaterea acestor argumente se menționează că, faptul deposedării Ninei Cebotariova și Valeri Cebotariov de bunul lor imobil de persoane implicate și prin eliberarea actelor false de către instituțiile de stat a Republicii Moldova, a fost deja stabilit prin hotărâre judecătorească irevocabilă, anexată la materialele cauzei, care a stat la baza înaintării prezentei acțiuni de către Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri (vol. I, f.d.16-19). La caz obiectul litigiului este repararea prejudiciului cauzat în urma deposedării bunului imobil prin eliberarea de acte false de către Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice.

Or, din materialele cauzei s-a constatat cu certitudine că, de către colaboratorii instituțiilor de stat au fost eliberate certificate cu conținut diferit, iar aceste acte au stat la baza perfectării contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil ce aparținea cu drept de proprietate lui Cebotariov Valeri și Cebotariova Nina.

Prin urmare instanța de apel corect a concluzionat despre temeinicia pretenției înaintată de Cebotariov Valeri și Cebotariova Nina privind încasarea în mod solidar de la Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice a sumei în mărime de 765 000 lei cu titlu de prejudiciu material, care le-a fost cauzat în urma deposedării bunului imobil în mod ilegal.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este legală și întemeiată, iar cererile de recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de către Întreprinderea de Stat

„Cadastru” și Agenția Proprietății Publice cu menținerea deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) și alin. (3) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Cadastru” și Agenția Proprietății Publice.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotariova Nina și Cebotariov Valeri împotriva Întreprinderii de Stat „Cadastru”, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția Proprietății Publice, Ministerul Finanțelor, intervenienți accesorii Darii Maria și Ursu Vasile, privind repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,

Judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Nicolae Craiu